

‘Pandrecht op aandelen’ – een rijke inventarisatie

Boekbespreking

*Mr. dr. P. H. N. Quist**

‘Pandrecht op aandelen’ is een gave studie. Het leest als een spannend boek en biedt een gedetailleerde beschrijving van de reis die begint bij de vestiging van een pandrecht op aandelen en eindigt bij afwikkeling van de executie. En, zoals bij elke reis, blijft ook hier een enkele wens onvervuld.

1 Inleiding

Ik was er eens goed voor gaan zitten. Op mijn schoot *Pandrecht op aandelen* van Tom Hutten.¹ Bij het lezen van de eerste zin² zat ik gelijk rechtop in mijn stoel: ‘Aandelen zijn interessante objecten’. Objecten? Dat klinkt toch wel heel erg ... *stoffelijk*. Goederen zijn alle zaken en vermogensrechten (art. 3:1 Burgerlijk Wetboek (BW)). Aandelen zijn vermogensrechten. Geen zaken. Maar wat Hutten schrijft, is niet onjuist. Artikel 3:2 BW definieert zaken als de ‘voor menselijke beheersing vatbare stoffelijke objecten’. Er zijn dus ook niet-stoffelijke objecten: vermogensrechten, zoals aandelen. Mijn hartslag daalde weer naar normale waarden.

Met deze binnenkomer, die doet denken aan de manier waarop spannende series van streamingsdiensten van start plegen te gaan, heeft Hutten de lezer gelijk bij de kladden. Ik wilde het boek wel neerleggen maar het lukte me niet. Het is een *page-turner*.

2 Onderzoeksvraag en opzet

Hutten heeft zich beperkt (voor zover dat hier een passend woord is) tot de verpanding van niet-beursgenoteerde aandelen. Als reden daarvoor geeft hij dat de juridische aard van beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde aandelen zodanig verschilt, dat hij daarom heeft besloten zich te richten op, wat ik dan maar noem, de ‘Boek 2 Burgerlijk Wetboek-aandelen’. Bedacht dient te worden dat Nederland maar zo’n 3.400 naamloze vennootschappen (nv’s) telt (een aantal dat gestaag afneemt) waarvan slechts een klein deel beursgenoteerd is en meer dan 1.100.000 besloten vennootschappen met beperkte

aansprakelijkheid (bv’s; een aantal dat nog steeds sterk groeit). Daarmee bestrijkt het onderzoek de overgrote meerderheid van alle Nederlandse kapitaalvennootschappen.

Hutten heeft zich met zijn onderzoek ten doel gesteld het geldende positieve recht in kaart te brengen en waar nodig voorstellen te doen tot interpretatie, aanvulling of aanpassing. De onderzoeksvraag die daarbij centraal heeft gestaan is de volgende: *Wat zijn de vereisten voor en de rechtsgevolgen van de verpanding en uitwinning van niet-beursgenoteerde kapitaalvennootschapsaandelen op naam, en hoe verbouden deze zich tot het stelsel van burgerlijk recht?*³

Na een inleiding, waarin onder meer de afbakening van het onderzoek, de onderzoeksvraag en de onderzoeksmethode worden bepaald, behandelt de auteur in afzonderlijke hoofdstukken achtereenvolgens verpanding van aandelen (Hoofdstuk 2), zeggenschapsrechten na verpanding (Hoofdstuk 3), financiële rechten na verpanding (Hoofdstuk 4), uitwinning (Hoofdstuk 5). Enkele slotbeschouwingen (Hoofdstuk 6) bevestigen de dissertatie.

De onderzoeksopzet is breed. Niet alleen de boeken 2, 3 en 6 van het Burgerlijk Wetboek komen aan bod. Ook de relevante bepalingen uit het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en de Faillissementswet worden in deze studie meegenomen. Een rechtsvergelijking ontbreekt. Er lijkt bij sommigen een zekere neiging dat als een omissie te zien, maar een rechtsvergelijking bij een zo breed onderwerp als ‘verpanding van aandelen’ zou onbegonnen werk zijn geweest. En het lijkt me eigenlijk ook niet nodig. Hierna zal ik per hoofdstuk enkele beschouwingen wijden aan het door Hutten geschrevene.

3 Verpanding

In Hoofdstuk 2⁴ behandelt de auteur de verpanding van aandelen, of preciezer gezegd, hoe aandelen tot verpande aandelen worden. Hij behandelt daarin onder meer de geldige titel, beschikkingsbevoegdheid en de vestigingshandeling van het pandrecht. Ook de rol van de notaris daarbij wordt belicht,

* Mr. dr. P.H.N. Quist is notaris te Amsterdam, universitair docent aan de Radboud Universiteit te Nijmegen en verbonden aan het Van der Heijden Instituut.

1 T. Hutten, *Pandrecht op aandelen* (diss. Nijmegen) (Serie Onderneming en Recht deel 140), Deventer: Wolters Kluwer 2023.

2 Hutten 2023, p. 1.

3 Hutten 2023, p. 7.

4 Hutten 2023, p. 13-74.

wat welkom is, nu voor de verpanding van de aandelen die Hutten heeft onderzocht altijd een notariële akte is vereist. Overigens vermeldt de auteur dat sinds 1992 de voorschriften voor verpanding van aandelen ingrijpend zijn gewijzigd en dat inmiddels voor de verpanding van aandelen notariële tussenkomst wettelijk is voorgeschreven.⁵ Dat is vatbaar voor misverstand nu de lezer zou kunnen denken dat het vereiste van de notariële akte is ingevoerd met de invoering van de boeken 3, 5, 6 en 7 van het Burgerlijk Wetboek per 1 januari 1992. Preciezer was geweest te schrijven dat per 1 januari 1993 voor zowel de levering van aandelen als voor de vestiging van beperkte rechten op aandelen, zoals een pandrecht, een notariële akte is vereist.⁶

De wetgevingssystematiek, in het bijzonder artikel 3:84 BW, dat onder meer voorschrijft dat voor de overdracht van een goed een levering krachtens geldige titel door een beschikingsbevoegde is vereist, blinkt niet uit in helderheid. Met name de levering ter uitvoering van een voorwaardelijke verbintenis levert hoofdbreken op: kan na levering de voorwaarde van de verbintenis nog worden aangepast, is de levering onvoorwaardelijk en is er ook plaats voor een voorwaardelijke levering in dit verband? Relevant, want wat voor overdracht geldt, geld ingevolge artikel 3:98 BW evenzeer voor de vestiging, overdracht en afstand van beperkte rechten, zoals het pandrecht. De auteur staat daar kort bij stil⁷ en behandelt ook verpanding bij voorbaat van toekomstige aandelen, een in de praktijk veel voorkomend onderdeel van pandakten, wat illustratief is voor de praktische oriëntatie van deze studie.

Interessant is de rol van de blokkeringsregeling op de verpandbaarheid van aandelen. In beginsel kan alleen een pandrecht worden gevestigd op goederen die voor overdracht vatbaar zijn (art. 3:228 BW). Dat is begrijpelijk, want executie van het pandrecht op aandelen veronderstelt de overdracht van aandelen. Hutten constateert dat in de parlementaire geschiedenis en de literatuur kortweg wordt aangenomen dat blokkeringsregelingen niet in de weg staan aan de verpanding van aandelen.⁸ De leidende gedachte daarbij is dat de blokkeringsregeling ziet op de overdraagbaarheid van aandelen en niet op de vestiging van een pandrecht. Wel zal de pandhouder bij de executie de blokkeringsregeling in acht moeten nemen.

Hutten meent dat het al dan niet toepasselijk zijn van de blokkeringsregeling op de vestiging van een pandrecht een kwestie

is van uitleg van de statuten. In het bijzonder betoogt hij dat de toepassing van een goedkeuringsregeling op de vestiging van het pandrecht als zodanig denkbaar is⁹ en hetzelfde zou gelden voor een *lock-up*regeling. Ik ben het in die zin met hem eens dat de statuten kunnen bepalen dat aandelen niet verpand kunnen worden zolang de *lock-up* geldt, of dat voor verpanding van aandelen de goedkeuring van een vennootschapsorgaan is vereist. De statuten kunnen verpanding immers ook uitsluiten en er lijkt mij niets tegen een statutaire regeling die de verpandbaarheid van aandelen mogelijk maakt, maar daar voorwaarden aan stelt. Maar in de praktijk zal het op dit punt niet snel op uitleg van de statuten aankomen. In veel gevallen laten statuten de verpandbaarheid van aandelen niet in het midden, maar bepalen deze expliciet en ongeclausuleerd dat verpanding mogelijk is. Daarnaast bevatten de statuten dan vaak een blokkeringsregeling die in acht genomen moet worden bij overdracht. Naar ik meen komen we dan niet aan uitleg toe en dient de conclusie te zijn dat voor de verpanding van aandelen de blokkeringsregeling niet bij analogie van toepassing is.¹⁰ Ook wanneer de statuten onvoorwaardelijk bepalen dat verpanding van aandelen mogelijk is en daarnaast bepalen dat aandelen tijdelijk niet overdraagbaar zijn, moet naar ik meen de conclusie zijn dat de verpanding van aandelen ook gedurende die periode van niet-overdraagbaarheid mogelijk is. Wanneer de pandhouder gedurende die periode wil executeren kan hij op grond van artikel 2:195 lid 7 BW de rechter verzoeken de bepalingen omtrent niet-overdraagbaarheid buiten toepassing te verklaren.

4 Zeggenschapsrechten na verpanding

Als aandelen worden verpand, treedt de pandhouder toe tot het vennootschappelijke speelveld, al dan niet vooralsnog op de achtergrond. De pandhouder kan stemrecht hebben, of niet. Heeft de pandhouder stemrecht, dan heeft hij ook vergaderrechten. Wat onder vergaderrechten moet worden verstaan definieert artikel 2:227 lid 1 BW voor de bv als het recht om, in persoon of bij schriftelijk gevolmachtigde, de algemene vergadering bij te wonen en daar het woord te voeren. Heeft de pandhouder geen stemrecht, dan kan hij alsnog vergaderrechten hebben als de statuten daartoe de mogelijkheid openen en de pandakte dit bepaalt, aldus artikel 2:227 lid 2 BW.¹¹

Een bekend vraagstuk is of de pandhouder van stemrechtloze aandelen stemrecht toekomt in de soortvergadering van stem-

⁵ Hutten 2023, p. 15, herhaald op p. 267.

⁶ Op 19 mei 1989 is wetsvoorstel 21155 ingediend, houdende wijziging van de regeling van de overdracht van aandelen op naam. Op 28 januari 1992 is het wetsontwerp door de Tweede Kamer en op 1 september 1992 door de Eerste Kamer aangenomen (Stb. 1992, 458). Op 1 januari 1993 is de wet ingevoerd en daarmee is op die datum art. 2:196 BW in werking getreden (Stb. 1992, 543). Met de inwerkingtreding van de Wet vereenvoudiging en flexibilisering BV-recht (Kamerstukken 31058 en 32426, Stb. 2012, 299, 300 en 301) is deze bepaling ongewijzigd gebleven.

⁷ Hutten 2023, p. 27-35.

⁸ Hutten 2023, p. 26.

⁹ Een aanbiedingsregeling leent zich daar naar zijn mening minder voor, omdat een aanbieding voorafgaand aan een vestiging van een pandrecht moeilijk denkbaar is.

¹⁰ Ik meen dat het arrest van de Hoge Raad van 1 juli 2022, ECLI:NL:HR:2022:984, waarbij is uitgesproken dat een niet-overdraagbare vordering ook niet kan worden verpand, niet van toepassing is op de verpanding van aandelen. De wet voorziet immers in expliciete en afzonderlijke regelingen van de verpanding van aandelen, de overdraagbaarheid van aandelen en het terzijde stellen van de blokkeringsregeling door de rechter van de blokkeringsregeling bij executie.

¹¹ Voor de nv is dit, zij het minder expliciet, bepaald in art. 2:117 lid 2 jo. art. 2:89 lid 3 en 4 BW.

rechtloze aandelen.¹² Hutten meent dat dit het geval is, nu artikel 2:89/2:198 lid 3 BW immers luidt dat de pandhouder ‘het stemrecht’ kan toekomen.¹³ Nu dat begrip niet beperkt is tot de algemene vergadering geldt het in algemene zin en daarmee zowel voor de algemene vergadering als de soortvergadering. Ik kan hem daarin volgen, maar zou willen toevoegen: ‘tenzij de statuten anders bepalen’. Maar beter is natuurlijk het vergaderrecht en stemrecht in de soortvergadering expliciet in de statuten te regelen. De pandhouder zit in normale omstandigheden vaak niet op stemrecht te wachten en voor de vennootschap is het lastig om telkens de pandhouder te moeten benaderen voor besluitvorming door de algemene vergadering. In de praktijk wordt daarom het vergaderrecht van de pandhouder meestal gekoppeld aan het stemrecht, dat onder opschortende voorwaarde van een *event of default* op de pandhouder overgaat. Maar er zijn ook andere wijzen waarop dit kan worden vormgegeven. Het verlenen van een doorlopende volmacht door de pandhouder met stemrecht aan de aandeelhouder, het verlenen van een opschortende volmacht door de aandeelhouder aan de pandhouder, het komt allemaal langs in het proefschrift.

Ook behandelt Hutten de vraag of de pandhouder met stemrecht op enige wijze beperkt is in de uitoefening daarvan.¹⁴ Zijn conclusie is dat de pandhouder, evenals de aandeelhouder, zijn eigen belang mag nastreven, maar dat dit niet betekent dat hij zich uitsluitend door zijn eigen belang mag laten leiden. Een standpunt waar ik het graag mee eens ben. Voorts staat de auteur stil bij de gevolgen van de overgang van stemrecht voor consolidatie en fiscale eenheid, waarmee dit hoofdstuk een mooi compleet overzicht vormt. Ik verschil echter van mening met de schrijver waar hij stelt dat voor de pandhouder stemrecht en vergaderrecht steeds hand in hand gaan.¹⁵ Een pandhouder kan ook vergaderrecht zonder stemrecht hebben indien de statuten dit bepalen en bij de overgang of vestiging van het pandrecht niet anders is bepaald, aldus artikel 2:89 lid 4/2:198 lid 4 BW. In goede statuten – ik weet het, heel normatief – wordt dit vergaderrecht voor de pandhouder zonder stemrecht weggeschreven. Juist omdat een pandhouder met alleen vergaderrecht de besluitvorming door de algemene vergadering in de weg zit, zowel besluitvorming in als buiten vergadering.

5 Financiële rechten na verpanding

De auteur start Hoofdstuk 4¹⁶ met de zin ‘Aandelen bestaan uit onderling samenhangende financiële rechten en zeggenschapsrechten’. Zo is het en er valt nog wel meer over te zeggen. Ik had me dan ook kunnen voorstellen dat Hutten in zijn eerste hoofdstuk uitgebreider stil had gestaan bij het ‘object’

van het pandrecht, het aandeel. Want die tweeledigheid van het aandeel, enerzijds als vermogensrecht, anderzijds als punt van de verbinding van de aandeelhouder met de vennootschap en de vennootschappelijke orde, kleurt alle aspecten van het aandeelhouderschap, en als afgeleide daarvan, de positie van de pandhouder. Maar deze verzuchting ten spijt, ook in dit hoofdstuk systematiseert Hutten op leesbare en praktische wijze voort. De inningsbevoegdheid van de pandhouder komt hier uitgebreid aan bod alsook de bevoegdheid tot verrekening.¹⁷ Hutten wijdt ook in dit onderdeel enige passages aan de rol van de notaris:¹⁸ ‘Gelet op de onduidelijkheid rondom de gevolgen van aandelenverpanding is er een belangrijke rol weggelegd voor de notaris die door partijen wordt verzocht om de aandelenverpanding te verzorgen.’ Zo is het maar net. Verpanding van aandelen, toekomstige aandelen, de overgang van zeggenschapsrechten en financiële rechten vergt veel kennis van betrokkenen omdat in de praktijk tegelijk met de aandelen bij voorbaat ook alle daarmee samenhangende rechten worden verpand. Hutten meent dat dit laatste onnodig is. Ik weet niet helemaal of ik hem daarin volg. Maar misschien worden ingewikkelde zaken ook al eenvoudiger door te zeggen dat ze onnodig moeilijk worden gemaakt.

6 Uitwinning en slot

Het laatste inhoudelijke hoofdstuk gaat over uitwinning. Na enige historische beschouwingen gaat Hutten in op de werking van de statutaire blokkeringsregeling.¹⁹ Die kan executie behoorlijk in de weg zitten. In goede Nijmeegse traditie beoogt Hutten dat de blokkeringsregeling in het aandeel zelf ligt besloten en een rol speelt bij iedere overdracht, vrijwillig of niet. Staand in diezelfde traditie beaam ik dat graag. Executie bij openbare verkoop is dan ook vaak niet geschikt voor aandelen. Hutten meent dat statutaire kwaliteitseisen niet altijd in de weg hoeven te staan aan executie door de pandhouder. Of dit zo is, beoogt hij, hangt ervan af of de betreffende statutaire regeling de overdraagbaarheid van het aandeel beoogt te beperken, of dat de statuten er slechts verbintenisrechtelijke of vennootschapsrechtelijke gevolgen aan verbinden, zoals de opschorting van stem- en vergaderrecht en de rechten op uitkering wanneer en zolang de aandeelhouder niet voldoet aan de kwaliteitseis.²⁰ Zou het laatste het geval zijn, dan zou dit geen goederenrechtelijke gevolgen hebben en zou het aandeel wel door executie kunnen worden overgedragen aan een aandeelhouder die niet aan deze kwaliteitseisen voldoet. Ik beaam dat en merk op dat ook kwaliteitseisen, net als de blokkeringsregeling, in het DNA van het aandeel liggen besloten. Bij statuten van vennootschappen van beroepsbeoefenaars komt die ‘lichtere’ vorm van kwaliteitseisen wel voor. Maar in joint-venture-verhoudingen is de kwaliteitseis vaak hard geformuleerd: aandeelhouder kan slechts zijn wie partij is bij de aandeelhouders-overeenkomst. Deze aandelen zijn dus met inachtneming van deze kwaliteitseis alleen overdraagbaar aan de andere partijen

12 Zie H.E. Boschma & G.K. Kuijers-Tollenaar, Naschrift, WPNR 2013/6969, p. 260-262. Zie ook I.D.J. Willemars, De beperkte groep aandeelhouders (BGA). Opmerkingen bij de reactie van Mr. Chr. M. Stokermans in WPNR 2013/6969, WPNR 2013/6977, p. 427-428.

13 Hutten 2023, p. 82.

14 Hutten 2023, p. 87 e.v.

15 Hutten 2023, p. 101.

16 Hutten 2023, p. 141.

17 Hutten 2023, p. 147-159.

18 Hutten 2023, p. 172-173.

19 Hutten 2023, p. 181-184.

20 Hutten 2023, p. 185.

– of de enige andere partij – bij de aandeelhoudersovereenkomst, wat niet bij voorbaat tot een optimale opbrengst zal leiden. Ook in dat geval kan de rechter in het geval van executie bepalen dat de kwaliteitseis, die naar ik meen moet worden gezien als een statutaire bepaling omtrent overdraagbaarheid in de zin van artikel 2:195 lid 7 BW, terzijde worden gesteld, althans als het gaat om de executie van aandelen in een bv, en wel op grond van artikel 2:195 lid 7 BW.²¹

Hutten betoogt dat statutaire prijsbepalingsregelingen ook bindend zijn voor de executerende pandhouder, nu ook deze prijsbepaling in het wezen van het aandeel ligt besloten.²² Levering van aandelen voor een prijs die in strijd is met de statutaire prijsbepalingsregeling leidt, zo betoogt Hutten, tot een nietige overdracht. Dat is dan misschien wel weer een ferme conclusie. Denkbaar zou naar ik meen ook zijn dat de overdracht wel geldig is, maar de prijs niet anders dan in overeenstemming met de statuten kan zijn. Niet helemaal duidelijk lijkt te worden of de auteur ook overeengekomen prijsbepalingsregelingen bindend acht in het geval van executie van een pandrecht. Ik meen van niet, en neem aan dat Hutten dat met me eens zal zijn.²³

De auteur staat in dit hoofdstuk voorts stil bij de diverse wijzen van openbare verkoop, de inrichting van de veiling en de wijze en termijn van aankondiging alsook de biedprocedure. Verder behandelt hij de afwijkende executiewijze, verkoop met toestemming van de rechtbank en waardering.²⁴ Ten slotte behandelt hij de wijze van verkrijging van aandelen uit executie²⁵ en neigt hij er voorzichtig naar de toewijzing bij de executie van een pandrecht op aandelen als een bijzondere wijze van eigendomsverwerving onder bijzondere titel te zien, waarvoor dus geen leveringshandeling nodig zou zijn. Ik zou daar geloof ik toch niet op durven inzetten, ook gezien de wetsgeschiedenis,²⁶ en realiseer me daarbij dat een executerende pandhouder niet aan zichzelf kan leveren nu deze krachtens een eigen recht handelt en niet namens de aandeelhouder.²⁷ Vervolgens staat

de auteur stil bij de positie van andere belanghebbenden zoals medeaandeelhouders, andere crediteuren, de borg, hoofdelijk medeschuldenaar en niet te vergeten, de vennootschap zelf.²⁸ Enige beschouwingen over de tegenprestatie anders dan in geld, toepassingen van en aandachtspunten bij uitwinning, en enkele observaties over oneigenlijke executie besluiten dit hoofdstuk.²⁹

In het slothoofdstuk³⁰ wijdt de auteur enkele beschouwingen aan zijn onderzoeksvraag en de beantwoording daarvan. Hij onderkent dat hij zijn onderzoek gezien de reikwijdte van het onderwerp heeft moeten beperken. De cirkel sluit als de koper van door de pandhouder geëxecuteerde aandelen een door de verkopende pandhouder gefinancierde koopsom zekert met... opnieuw een pandrecht op deze aandelen ten behoeve van de executerende pandhouder.

7 Opmerkingen tot besluit

Tom Hutten heeft met deze studie een mooi werk tot stand gebracht. Het is breed en praktisch. Naar de smaak van sommigen misschien te inventariserend en beschrijvend en daarmee te weinig theorievormend maar ik zie dat niet als een bezwaar. ‘Pandrecht op aandelen’ kan worden gebruikt als handboek. Het is buitengewoon leesbaar geschreven en dat strekt zeer tot aanbeveling. Natuurlijk, er blijft altijd iets te wensen. Zo had een beschouwing aan het begin over wat een aandeel is naar ik meen kunnen bijdragen aan een verdieping van het begrip van een beperkt recht op aandelen. De schrijver had misschien ook iets meer ‘pijn kunnen nemen’ bij het uitdiepen van de vereisten van overdracht, waaronder begrepen waardelijke overdracht, en daarmee de vereisten voor de vestiging van pandrecht op aandelen. Ook enige beschouwingen over meerdere pandrechten op aandelen en rangwisseling, in de praktijk regelmatig voorkomend, waren mij welkom geweest. Wat ik heb gemist is een onderdeel over het einde van het pandrecht. Toegegeven, dit valt in strikte zin buiten Hutten's onderzoeksvraag, maar in een studie als deze had mij dat toch op zijn plaats geleken. In verreweg de meeste gevallen eindigt het pandrecht op aandelen immers door opzegging of afstand, en niet door executie. En ook over het einde van het pandrecht, anders dan door executie, valt het nodige te zeggen.³¹ Dan had de cirkel misschien nog iets mooier gesloten, voor zover daar gradaties in denkbaar zijn. Maar dat zijn slechts kanttekeningen. Ronduit weldadig is Huttens advocatenooi voor de rol van de notaris. Al met al is *Pandrecht op aandelen* een gave studie, een praktisch naslagwerk en een genoeg om te lezen. Tot besluit wens ik de auteur graag geluk met zijn welverdiende promotie.

21 Zie ook W. Peters & P.H.N. Quist, De statutaire kwaliteitseis als blokkeeringsregeling, WPNR 2023/7440.

22 Hutten 2023, p. 184.

23 V. van Kampen, Aandeelhoudersrechten voor de pandhouder; waar vist hij achter het net?, MvO 2019, afl. 10-11, par. 5.5; Asser/Van Olffen & Rensen 2-IIa 2019/397; H. Koster, De Flex BV, Deventer: Kluwer 2013, par. 4.3; zo ook Chr.M. Stokkermans, Beslotenheid en extraverbintenis, in: D.F.M.M. Zaman, Het nieuwe BV-recht voor de praktijk, Den Haag: Sdu Uitgevers 2008, p. 155; J.D.M. Schoonbrood, Blokkering van aandelen in de BV, WPNR 2022/7389, par. 5.2. Zie tevens Rb. Den Haag 13 februari 2020, ECLI:NL:RBDHA:2020:14237.

24 Hutten 2023, p. 188-206.

25 Hutten 2023, p. 206-211.

26 C.J. van Zeben, W.G. Belinfante & O.W. van Ewijk (red.), Parlementaire geschiedenis van het nieuwe Burgerlijk Wetboek. Boek 3, Vermogensrecht in het algemeen, Deventer: Kluwer 1981, p. 782.

27 Zie Asser/Bartels & Van Mierlo 3-IV 2021/224; Snijders in NJ 2018/89, onder 2; B.N. Mwangi & S.C.P. Verhelst, Uitwinning van pandrecht op aandelen – hoe staat het ermee?, O&F 2018/2, par. 7; Van Gasteren 2010 en M. Bernardt & J.D. van Vlastuin, Executie van pandrecht op aandelen, De Gerechtsdeurwaarder 2014, p. 29; Rb. Amsterdam 10 september 2009 (tussenbeschikking) en 23 september 2009, JOR 2009/340 (Schoeller Arca), r.o. 5.

28 Hutten 2023, p. 211-225.

29 Hutten 2023, p. 225-259.

30 Hutten 2023, p. 261-269.

31 Zo maar een artikel voor de geïnteresseerde lezer is Verpanding van BV-aandelen, toekomstige aandelen en rangwisseling, TOP 2016/568, door de schrijver dezes.